

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16CoCsp/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3719200269
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3719200269.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobcu B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. O., Y. XXXX/XX, zastúpeného R. G. R. Q., so sídlom Q., J. Š. B. XXXX/X, H. XX XXX XXX, proti žalovanému V. D. W., W., so sídlom O., V. XX, H. XX XXX XXX, zastúpeného U. S. X. U. D., W., so sídlom O., S. XX, H. XX XXX XXX, o vydanie bezdôvodného obohatenia, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 13. januára 2020 č. k. 5Csp/9/2019-31 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 1.015,91 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o trovách konania p o t v r d z u j e .

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.015,91 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 55,36 %. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že uznesením Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 25.04.2018 č. k. 8Er/833/2013-30 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 31.07.2018 č. k. 6CoE/62/2018-63, právoplatným a vykonateľným dňa 24.09.2018, bola zastavená exekúcia, vedená v prospech žalovaného (tam oprávneného) proti žalobcovi (tam povinnému) na podklade rozhodnutia stáleho rozhodcovského súdu B. zo dňa 15.04.2013 sp. zn. RK-PC-774/13-EK. Exekučný súd považoval rozhodcovskú doložku za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka neplatná. Z prehľadu prijatých úhrad od súdneho exekútora súd prvej inštancie zistil, že súdny exekútor X. H. H. B., V., pre oprávneného vymohol 2.701,49 eur, a to dňa 05.05.2014 sumu 530,19 eur, dňa 04.12.2014 sumu 41,57 eur, dňa 13.01.2015 sumu 83,14 eur, dňa 05.02.2015 sumu 42,73 eur, dňa 05.03.2015 sumu 42,73 eur, dňa 07.04.2015 sumu 42,73 eur, dňa 06.05.2015 sumu 42,73 eur, dňa 04.06.2015 sumu 42,73 eur, dňa 03.07.2015 sumu 42,73 eur, dňa 06.08.2015 sumu 42,73 eur, dňa 07.09.2015 sumu 42,73 eur, dňa 06.10.2015 sumu 42,73 eur, dňa 04.11.2015 sumu 42,73 eur, dňa 07.12.2015 sumu 42,73 eur, dňa 15.01.2016 sumu 42,73 eur, dňa 08.02.2016 sumu 43,16 eur, dňa 07.03.2016 sumu 43,16 eur, dňa 08.04.2016 sumu 43,16 eur, dňa 04.05.2016 sumu 43,16 eur, dňa 08.06.2016 sumu 43,16 eur, dňa 08.07.2016 sumu 43,16 eur, dňa 05.08.2016 sumu 43,16 eur, dňa 08.09.2016 sumu 43,16 eur, dňa 06.10.2016 sumu 43,16 eur, dňa 07.11.2016 sumu 43,16 eur, dňa 06.12.2016 sumu 43,16 eur, dňa 13.01.2017 sumu 43,16 eur, dňa 03.02.2017 sumu 44,96 eur, dňa 24.02.2017 sumu 12,48 eur, dňa 06.03.2017 sumu 44,96 eur, dňa 07.04.2017 sumu 44,97 eur, dňa 05.05.2017 sumu 44,97 eur, dňa 06.06.2017 sumu 44,97 eur, dňa 06.07.2017 sumu 44,98 eur, dňa 03.08.2017 sumu 44,61 eur, dňa 10.08.2017 sumu 38,- eur, dňa 06.09.2017 sumu 44,61 eur, dňa 04.10.2017 sumu 44,61 eur, dňa 06.11.2017 sumu 44,61 eur, dňa

06.12.2017 sumu 44,61 eur, dňa 08.01.2018 sumu 44,61 eur, dňa 02.02.2018 sumu 46,44 eur, dňa 23.02.2018 sumu 59,28 eur, dňa 02.03.2018 sumu 46,44 eur, dňa 05.04.2018 sumu 46,44 eur, dňa 04.05.2018 sumu 46,44 eur, dňa 05.06.2018 sumu 46,44 eur, dňa 06.07.2018 sumu 46,44 eur, dňa 06.08.2018 sumu 45,02 eur a dňa 05.09.2018 sumu 45,02 eur. Okrem toho na trovy exekúcie vymohol 850,32 eur.

1.2 Právne súd prvej inštancie posúdil vec podľa ustanovení § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, ods. 2, § 451 ods. 1, ods. 2, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K námietke premlčania, vznesenej žalovaným, uviedol, že žalobca sa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, že bezdôvodné obohatenie získal žalovaný, dozvedel najskôr dňom, kedy mu bolo doručené rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 6CoE/62/2018-63, ktorým sa exekúcia zastavila, teda dňa 24.09.2018. Od tohto okamihu začala plynúť subjektívna (2-ročná) ako i objektívna (3-ročná) premlčacia doba. Keďže žaloba na súd bola podaná dňa 30.01.2019, súd bol oprávnený priznať žalobcovi len sumu 1.015,91 eur, ktorá zodpovedá úhradám od 03.02.2017 (dva roky pred podaním žaloby) do 05.09.2018, nakoľko úhrady vykonané od 05.05.2014 do 13.01.2017 boli premlčané. Pokiaľ išlo o zaplatenie sumy 850,32 eur titulom trov exekúcie, súd prvej inštancie žalobu v tejto časti zamietol, lebo súdny exekútor X.. H.. H. B., V.. v danom spore nebol pasívne vecne legitimovaný, keďže žalobca ako žalovaného označil len spoločnosť V. D. W., W. Aj v časti o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1.000,- eur súd žalobu zamietol so zdôvodnením, že podmienkou uplatnenia tohto práva v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. je úspech žalobcu, pričom o úspechu sa dá uvažovať iba vtedy, ak je o tom (o porušení práv alebo povinností spotrebiteľa) právoplatne rozhodnuté. Kým tieto podmienky nie sú splnené, žiadne právo resp. žalovateľný nárok na primerané finančné zadosťučinenie neexistuje. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobca žaloval spolu 4.551,91 eur, pričom súd mu priznal sumu 1.015,91 eur, teda úspech žalobcu predstavuje 22,32 % k úspechu žalovaného 77,68 %. Čistý úspech žalovaného (rozdiel týchto pomerných úspechov) je 55,36 %.

2. Proti tomuto rozsudku v časti, v ktorej bolo žalobe vyhovené, a vo výroku o trovách konania podal včas odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobu aj v napadnutej časti zamietne. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že z napádaného rozsudku nevyplýva žiadny skutkový záver súdu prvej inštancie a žiadny právny záver, ktorý by odôvodnil vznik bezdôvodného obohatenia. Rozsudok neobsahuje žiadnu zmienku o tom, na základe čoho malo vzniknúť bezdôvodné obohatenie. Súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nevysporiadal ani s podaním žalovaného, v ktorom žalovaný zdôraznil, že samotné rozhodnutie exekučného súdu o zastavení exekúcie nemá spätné účinky, nie je retroaktívnym, ale pôsobí od momentu jeho právoplatnosti. Rozsudok podľa žalovaného neobsahuje jediný záver súdu, ktorý by vyvrátil túto námietku žalovaného. K zastaveniu exekučného konania nedošlo z dôvodu neexistencie nároku, ktorý sa uspokojuje. Zastavenie exekučného konania neznamená, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, naviac exekučné konanie prebiehalo na základe poverenia vydaného exekučným súdom. Plnenie vymožené v rámci exekučného konania predstavuje nárok z právoplatného rozhodnutia, ktoré nebolo ani zrušené, a ani inak nezanikli jeho právne účinky. Ak exekučný titul nebol zrušený, potom plnenie vymožené na jeho základe nemá povahu bezdôvodného obohatenia. K tomu žalovaný poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15.08.2018 č. k. 15Co/88/2018-161.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny, preto navrhuje, aby ho odvolací súd potvrdil. Exekučné konanie bolo zastavené uznesením, ktoré potvrdil krajský súd. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal retroaktivitu, žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 zo dňa 22.02.2018, ktorý podľa žalobcu svedčí o tom, že retroaktivita je dovolená resp. možná. Poukázal tiež na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 371/2018 zo dňa 20.06.2018, v ktorom ústavný súd odmietol sťažnosť žalovaného ako zjavne neopodstatnenú.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné v tejto časti potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP. Výrok, ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšnej časti zamietol, nebol napadnutý odvolaním a odvolací súd ho preto nepreskúmal.

5. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že z napadnutého rozsudku nevyplýva skutkový záver ani právny záver, ktorý by odôvodnil vznik bezdôvodného obohatenia, odvolací súd uvádza, že skutkové posúdenie veci súdom prvej inštancie je zrejmé z bodov 5 až 9 napadnutého rozsudku (podstatnú časť skutkového posúdenia cituje odvolací súd vyššie v bode 1.1 tohto odôvodnenia), pričom žalovaný v odvolaní neuviedol, čo z takto konštatovaného skutkového stavu považuje za nesprávne. Pokiaľ ide o právny záver, je síce pravdou, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku výslovne neuviedol, aplikáciou ktorého zákonného ustanovenia dospel k záveru o dôvodnosti žaloby v časti o zaplatenie sumy 1.015,91 eur. Len z citácie ustanovenia § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka (body 14, 15) je možné sa domnievať, že práve tieto ustanovenia súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval. Toto je síce možné považovať za nedostatok odvolaním napadnutého rozhodnutia, avšak nie za taký nesprávny procesný postup, ktorým by súd prvej inštancie znemožnil strane (žalovanému), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené považuje za potrebné zdôrazniť, že exekúcia bola právoplatne zastavená z dôvodu, že rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve bola považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je vzhľadom na neprijateľnosť zo zákona neplatná, preto nebola daná právomoc rozhodcovského súdu vydať rozhodcovský rozsudok (v podrobnostiach je možné odkázať na uznesenie Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 25.04.2018 č. k. 8Er/833/2013-30 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 31.07.2018 č. k. 6CoE/62/2018-63, ktoré sú záväzné pre súd aj pre strany sporu, keďže práve tieto strany boli účastníkmi predmetného exekučného konania). Ak rozhodcovský súd napriek neexistencii právomoci vydal rozhodcovský rozsudok, takýto rozhodcovský rozsudok je potrebné považovať za nulitný akt (pa-akt), ktorý nemôže mať žiadne právne dôsledky, teda akoby vôbec neexistoval. Teda aj keď exekučný titul nebol formálne zrušený (na čo v odvolaní poukázal žalovaný), nemožno mu priznať žiadne právne účinky, najmä ho nemožno považovať za potvrdenie existencie a výšky dlhu žalobcu voči žalovanému.

7. Na druhej strane však akýkoľvek rozsudok na peňažné plnenie (či už rozsudok súdu alebo rozhodcovský rozsudok) má len deklaratórnu povahu, súd v konaní iba zisťuje, či žalobcom uplatňovaná pohľadávka existuje alebo nie (a ak existuje, tak v akej výške). Peňažný dlh sám o sebe môže existovať aj vtedy, ak rozsudkom súdu nebol deklarovaný. Ak dlžník tento dlh (v rozsahu, v ktorom tento dlh skutočne existuje) plní, nemožno to považovať za bezdôvodné obohatenie na strane veriteľa. To sa podľa názoru odvolacieho súdu týka tak dobrovoľného plnenia existujúceho dlhu, ako aj plnenia vynúteného, ako v tomto prípade - vynúteného v exekučnom konaní. Inými slovami povedané, žalovaný správne v odvolaní uviedol, že samotné vymoženie dlhu v exekučnom konaní, aj keď bolo toto exekučné konanie zastavené pre neplatnosť (resp. nulitu) exekučného titulu, nepredstavuje bezdôvodné obohatenie na strane veriteľa (tu odvolací súd znova zdôrazňuje, že to platí v rozsahu, v ktorom dlh skutočne existoval, teda v rozsahu, v ktorom peňažné prostriedky vymožené v exekučnom konaní predstavujú plnenie skutočne existujúceho dlhu).

8. Aby bolo možné posúdiť, či v preskúmvanej veci peňažné prostriedky vymožené v exekučnom konaní predstavujú plnenie skutočne existujúceho dlhu, je potrebné preskúmať, aká bola výška dlhu a výška plnenia vykonaného žalobcom.

9. Z pripojeného exekučného spisu Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 8Er/833/2013 je zrejmé, že žalobca ako dlžník uzavrel so žalovaným ako veriteľom dňa 20.03.2012 zmluvu, označenú ako Zmluva o revolvingovom úvere (v skutočnosti išlo o zmluvu o úvere poskytnutom jednorazovým plnením s možnosťou neskoršieho poskytnutia revolvingového úveru, to však nie je podstatné). Išlo o spotrebiteľskú zmluvu a súčasne o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom k 20.03.2012, keďže ju uzatváral žalovaný ako právnická osoba, ktorá mala v predmete podnikania poskytovanie úverov, so žalobcom ako fyzickou osobou, ktorá nekonala v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania (z účelu čerpania úveru uvedeného v zmluve ako „nákup elektroniky“ nie je zrejmé, že by išlo o úver na obchodný alebo podnikateľský účel a žalovaný takúto skutočnosť nepreukázal ani netvrdil). V rozpore s ustanovením § 9 ods. 2 písm. f), písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. nie sú v zmluve z 20.03.2012 uvedené termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (tým nemá odvolací súd na mysli oddelenie istiny od úrokov a poplatkov, ale uvedenie termínov splátok ako celku) ani termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Ide pritom o informáciu, ktorá je pre

spotrebiteľa zásadného významu - je podstatný rozdiel, či spotrebiteľ má začať splácať úver napr. po 10 dňoch od jeho poskytnutia alebo až po troch mesiacoch. Tento údaj musí byť súčasťou zmluvy. Nepostačuje, ak ho veriteľ oznámi dlžníkovi v samostatnej listine (oznámenie o schválení úveru) po uzavretí zmluvy.

10. Vzhľadom na absenciu vyššie uvedených zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo potrebné spotrebiteľský úver poskytnutý na základe tejto zmluvy z 20.03.2012 podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. považovať za bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom k tomu, že poskytnutá čiastka úveru bola 840,- eur, mal žalobca povinnosť vrátiť žalovanému práve túto poskytnutú istinu. V tomto rozsahu nemožno plnenie žalobcu poskytnuté žalovanému (hoci na základe nezákonného rozhodcovského rozsudku) považovať za bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného.

11. Z rozhodcovského rozsudku, ktorý je súčasťou pripojeného exekučného spisu 8Er/833/2013 je zrejmé, že žalobca pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie zaplatil žalovanému sumu 232,02 eur. Podľa zistenia súdu prvej inštancie, ktoré žalovaný nespochybnil, došlo v priebehu exekúcie k vymoženiu sumy 2.701,49 eur pre oprávneného (žalovaného). Celkom tak žalobca vrátil žalovanému sumu 2.933,51 eur, čo podstatne prevyšuje nielen istinu (840,- eur), ale aj celkové náklady spotrebiteľa (podľa zmluvy 1.890,42 eur). Aj po odpočítaní sumy 1.015,91 eur, ktorú je žalovaný povinný na základe napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vrátiť, žalobcom zaplatená suma (vrátane tej časti exekúčne vymoženého plnenia, v ktorej súd prvej inštancie žalobu zamietol) 1.917,60 eur prevyšuje istinu aj celkové náklady spotrebiteľa. Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie správne vec právne posúdil, keď považoval plnenie vo výške 1.015,91 eur za bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, keďže išlo o plnenie bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka).

12. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že sa v odvolacom konaní nezaoberal správnosťou alebo nesprávnosťou právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, pokiaľ ide o premlčanie uplatňovaného nároku, najmä o začiatok plynutia premlčacej doby, pretože žalovaný v odvolaní toto právne posúdenie nenamietal.

13. Pokiaľ ide o výrok napadnutého rozsudku o trovách konania, žalovaný v odvolaní neuviedol samostatné dôvody, pre ktoré by tento výrok mal byť nesprávny (zrejme odvolanie v tejto časti podával len z dôvodu závislosti výroku o trovách od výroku vo veci samej). Odvolací súd k tomu konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil, že procesný úspech žalobcu vo veci samej bol 22,32 %, úspech žalovaného 77,68 %, preto správne aplikujúc ustanovenie § 255 ods. 2 CSP priznal žalovanému náhradu trov konania vo výške čistého procesného úspechu žalovaného (77,68 % - 22,32 % = 55,36 %). Odvolací súd považoval aj tento výrok za vecne správny.

14. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu napadnutom odvolaním žalovaného potvrdil.

15. V odvolacom konaní mal plný úspech žalobca, preto mu odvolací súd v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP priznal voči neúspešnému odvolateľovi (žalovanému) nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady týchto trov, rovnako ako o výške náhrady trov konania pred súdom prvej inštancie a o ich prípadnom čiastočnom započítaní, rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).